

สรุปรายงานการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้
ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

อาจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล

สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ทุนอุดหนุนงานวิจัย

งบประมาณเงินรายได้มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
(เงินรายได้บัณฑิตวิทยาลัย ประจำปีงบประมาณ 2557)

“การเรียนรู้บูรณาการโครงการตามพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ช่วยเสริมสร้างกระบวนการคิด ทักษะชีวิต
และความสุขในการเรียนรู้ของผู้เรียน”

สรุปรายงานการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้
ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

อาจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล

สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ทุนอุดหนุนงานวิจัย

งบประมาณเงินรายได้มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(เงินรายได้บัณฑิตวิทยาลัย ประจำปีงบประมาณ 2557)

สรุปรายงานการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้าง
ศักยภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

อาจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล

พิมพ์ครั้งที่ 1 ตุลาคม 2557

กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

การวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์และความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย ซึ่งผู้วิจัยขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ได้ให้การสนับสนุนทุนวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าพื้นที่วิจัยในการเสริมสร้างศักยภาพครู และให้ความกรุณาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

ขอขอบคุณร้อยตำรวจโทมนัส ลิสะณี ครูใหญ่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเฮงเคิลไทย ร้อยตำรวจตรีทวี ไสวงาม และร้อยตำรวจเอกวิโรจน์ แสงสุวรรณ ครูใหญ่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนวัดสุธาาสินี ร้อยตำรวจเอกวิรัช วรรณพุก ครูใหญ่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านต้นมะม่วง และร้อยตำรวจตรีอรุณรัตน์ รัตน์ะ ครูใหญ่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านแม่ น้ำน้อยที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ดำเนินการวิจัยที่โรงเรียนในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ ดร.ศรีสมร พุ่มสะอาด และดร.พลวัต วุฒิประจักษ์ ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวน

ชายแดนในการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณคณะครู นักเรียนโรงเรียน
ตำรวจตระเวนชายแดนเฮงคีลไทย โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
วัดสุธาสิณี โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านต้นมะม่วง และโรงเรียน
ตำรวจตระเวนชายแดนบ้านแม่น้ำน้อยทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือในการ
ดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี

และขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม นิลพันธุ์ และ
ดร.ศรีสมร พุ่มสะอาด ที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเอกสารรายงาน
การวิจัยฉบับสมบูรณ์ให้มีความถูกต้องชัดเจนมากยิ่งขึ้น

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
1. ความเป็นมา.....	1
2. วัตถุประสงค์การวิจัย.....	6
3. ขอบเขตของการวิจัย.....	7
4. วิธีดำเนินการวิจัย.....	8
5. สรุปผลการวิจัย.....	10
5.1 ผลการศึกษาบริบทการจัดการศึกษา ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน.....	10
5.2 ผลการดำเนินการเสริมสร้างศักยภาพการจัด การเรียนรู้ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน.....	11
5.3 ผลการสังเคราะห์รูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพ การจัดการเรียนรู้สำหรับครูโรงเรียนตำรวจ ตระเวนชายแดน เฉพาะกรณีโรงเรียนตำรวจ ตระเวนชายแดนในอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี.....	31
5.4 ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบ การเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เฉพาะกรณีโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี.....	32

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
6. อภิปรายผล.....	46
7. ข้อเสนอแนะ.....	56
บรรณานุกรม.....	59
ประวัติผู้วิจัย.....	64

1. ความเป็นมา

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเป็นโรงเรียนในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีที่ตั้งกระจายอยู่ตามแนวชายแดนพื้นที่ทุรกันดารห่างไกลการคมนาคมทั่วทุกภาคของประเทศ ปรัชญาโรงเรียนคือ "สร้างภูมิปัญญา พัฒนาคุณภาพชีวิต สัมฤทธิผลความมั่นคง" ด้วยพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี พระราชทานพระราชทรัพย์สร้างโรงเรียน มีอาคารเรียนถาวร สื่ออุปกรณ์การเรียนต่างๆ อีกทั้งสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ยังทรงอุปถัมภ์โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนด้วย จึงทำให้กิจการของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน มีความเจริญก้าวหน้าขยายออกไปอีกหลายพื้นที่ และตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2523 เป็นต้นมา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานโครงการตามพระราชดำริให้กับโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเพื่อดำเนินการพัฒนาให้เด็กและชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การดำเนินงานโครงการพระราชดำริมีครูที่เป็นตำรวจตระเวนชายแดนเป็นผู้ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ โดยให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกๆ กิจกรรมของโรงเรียน ทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาไปพร้อมๆ กับการถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชน จนเกิดการพัฒนาย่างยั่งยืน

ศักยภาพของผู้สอนในศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการกำกับกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง เกิดการเรียนรู้ที่ลุ่มลึกในสาระ (deep knowledge) ตลอดจนสามารถ คิดวิเคราะห์ถักทอ (weaving) ความรู้ และปรับประยุกต์ใช้แก้ไขปัญหา ที่เหมาะสมกับบริบทของสภาพแวดล้อม ผู้สอนให้ความสำคัญกับการศึกษาวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจพื้นฐานของผู้เรียน ธรรมชาติและ วัฒนธรรมของผู้เรียน ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีบรรยากาศ เกื้อหนุนให้ผู้เรียนนำเสนอความคิดของตนเองเพื่อเป็นพื้นฐานในการ ต่อยอดความรู้และนวัตกรรม ฝึกให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ การเรียนรู้ด้วยตนเอง ศักยภาพของผู้สอนยุคใหม่ประกอบด้วยความรู้ ความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การโค้ชเพื่อการ รู้คิด การประเมินผลการเรียนรู้ที่เสริมสร้างการรู้คิดและความสุขในการ เรียนรู้ และการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นการนำความรู้ ที่ครบวงจรในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มาจากการนำความคิดรวบยอดหลัก (main concepts) รวมทั้งสมรรถนะ และคุณลักษณะมาเชื่อมโยงกัน อย่างเป็นระบบ จัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างสอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้ สอดคล้องกับความสนใจ ความต้องการของผู้เรียน โดยมี ผู้สอนเป็นผู้เอื้ออำนวยความสะดวกและโค้ชการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้ (learning outcomes) ที่กำหนด

การออกแบบการเรียนรู้เป็นการนำคำอธิบายสาระการเรียนรู้ มาวิเคราะห์ความคิดรวบยอดหลักร่วมกับกระบวนการเรียนรู้ สื่อ และแหล่งเรียนรู้ เวลาเรียน และการวัดประเมินผล (วิชย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒผล. 2556) ส่วนการโค้ชเพื่อการรู้คิด (cognitive coaching) เป็นศักยภาพของผู้สอนในโลกแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ที่พัฒนามาจากบทบาทการสอน (teaching) โดยทำหน้าที่เป็นโค้ช ดึงศักยภาพของผู้เรียนด้านความรู้ความสามารถ การคิด ตลอดจน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนด การโค้ชเป็นกลไกการ เสริมสร้างและพัฒนาผู้เรียน ให้มีความรู้ ความสามารถ การคิดขั้นสูง (higher – order thinking) มีวิธีการเรียนรู้ (learning how to learn) โดยใช้เทคนิควิธีการต่างๆ เช่น การตั้งคำถาม การให้ข้อมูลย้อนกลับ การให้คำแนะนำ การชี้แนะการคิด วิธีการคิด การเรียนรู้ กระตุ้นผู้เรียน ให้เกิดแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ (inspiration) ซึ่งจะนำไปสู่ การแสวงหาความรู้ การฝึกฝนทักษะ และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม คุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน (วิชย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล. 2557, Costa and Garmston. 2002, Knight. 2009, Sweeney. 2011, Marzano and Simms. 2012)

สำหรับการประเมินผลการเรียนรู้ที่เสริมสร้างการรู้คิด และความสุขในการเรียนรู้ เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อ ตรวจสอบศักยภาพด้านการรู้คิดของผู้เรียน ได้แก่ ความจำความเข้าใจ (memory) ความสนใจ (attention) การรับรู้ (perception) ภาษา

(language) และความคิด (though) โดยเป็นการประเมินที่ดำเนินการควบคู่ไปกับการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสังเกตพฤติกรรม การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน การตั้งคำถาม การรายงานตนเอง ตลอดจนการทดสอบและนำผลการประเมินมาพัฒนาศักยภาพด้านการรู้คิดอย่างต่อเนื่องด้วยการสะท้อนผลการประเมินเชิงสร้างสรรค์ (creative feedback) ทำให้ผู้เรียนมีศักยภาพด้านการรู้คิดดังกล่าวดียิ่งขึ้น (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล. 2556, Hodges. 2007, Scharmer. 2007, Moss and other. 2008, Sprenger. 2008, Tan and Seng. 2008, Leighton and Gierl. 2011, Battista. 2012) ส่วนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เป็นการวิจัยที่ดำเนินการควบคู่ไปกับการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน มีการนำผลการวิจัยมาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ดำเนินการวิจัยตามวงจรของการวิจัยตามลำดับ ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การปฏิบัติ 3) การตรวจสอบผลการปฏิบัติ 4) การสะท้อนผลสู่การปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียน (ชูศรี วงศ์รัตน์, วันทยา วงศ์ศิลป์กริรมย์ ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. 2546, สุวิมล ว่องวานิช. 2550, วิชัย วงษ์ใหญ่: 2557, Stringer. 2004, Volk. 2010)

เมื่อผู้สอนจัดการเรียนรู้และประเมินผลการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพแล้วย่อมทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพสูงขึ้นทั้งในด้านการกระบวนการคิด ทักษะชีวิตและความสุขในการเรียนรู้ โดยเฉพาะกระบวนการคิดซึ่งนับว่าเป็นศักยภาพในการประมวลข้อมูลเพื่อบรรลุ

วัตถุประสงค์ของการคิด เช่น การทำความเข้าใจ การตีความ การทำนาย การประเมินคุณค่า การจำแนก การจัดหมวดหมู่ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การสร้างสรรค์นวัตกรรมเป็นความสามารถของผู้เรียนที่จะจัดการกับปัญหาต่างๆ รอบตัว การตระหนักรู้ และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การจัดการกับอารมณ์และความเครียด การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นและมีความสุขในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นความรู้สึกที่ดีของผู้เรียนที่มีต่อการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ทางการเรียนรู้ อันเกิดมาจากกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้สอนดังนั้น การพัฒนาครูที่เป็นการเพิ่มเติมความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่เป็นปัจจัยเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญจำเป็น สำหรับการจัดการศึกษา (Jasper. 2006, National Professional Development Center. 2008, The Organization for Economic Cooperation and Development. 2009, Mizell. 2010, Marzano Research Laboratory. 2012, DeMonte. 2013)

ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนคือผู้ที่ทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนทุกด้านให้มีคุณภาพและมาตรฐานตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร มีอาชีพหลักคือการรับราชการตำรวจสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยไม่ได้สำเร็จการศึกษาทางด้านวิชาชีพครูโดยตรง ทำให้เห็นว่าการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวน

ชายแดนเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการรู้คิด ทักษะชีวิต และความสุขในการเรียนรู้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญเพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนต่อไป ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ได้ดำเนินการในพื้นที่อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี เนื่องจากมีจำนวนโรงเรียนที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน 4 โรงเรียนที่มีความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ศาสนา ประเพณี ความเชื่อ และค่านิยมต่างๆ ระหว่างผู้เรียนที่เป็นคนไทย พม่า มอญ กะเหรี่ยง สอดคล้องกับบริบทการจัดการศึกษาของโรงเรียน ดำรวจตระเวนชายแดนโดยทั่วไปในปัจจุบัน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทการจัดการศึกษาของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี
2. เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี
3. เพื่อพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในเขตอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี
4. เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

3. ขอบเขตของการวิจัย

ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

ครูใหญ่และครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในเขตอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ได้แก่ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเฮงเค็ลไทย โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนวัดสุธาสนี โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านต้นมะม่วง และโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านแม่น้ำน้อย แบ่งเป็นครูใหญ่จำนวน 4 คน และครูจำนวน 31 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยครั้งนี้แบ่งการดำเนินการออกเป็น 4 ระยะ โดยที่แต่ละระยะมีตัวแปรที่ศึกษาดังนี้

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยระยะที่ 1 คือ สภาพบริบทการจัดการศึกษาของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยระยะที่ 2 คือ 1) ความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ 2) การโค้ชเพื่อการรู้คิด 3) การประเมินผลการเรียนรู้ที่เสริมสร้างการรู้คิดและความสุขในการเรียนรู้ และ 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยระยะที่ 3 คือ องค์ประกอบ และสาระสำคัญของรูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในเขตอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยระยะที่ 4 คือ ประสิทธิภาพของรูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในเขตอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

ระยะเวลาดำเนินการวิจัย

มกราคม 2557 – กันยายน 2557

4. วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาบริบทการจัดการศึกษาของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เป็นการวิเคราะห์บริบทการจัดการศึกษาและความต้องการของครูใหญ่และครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วย โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเฮงเคิลไทย โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนวัดสุชาสีนิ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านต้นมะม่วง โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านแม่ น้ำน้อย

ระยะที่ 2 การดำเนินการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เป็นการนำผลการวิเคราะห์บริบทการจัดการศึกษาและความต้องการของครูใหญ่และครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ในระยะที่ 1 มาดำเนินการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเฮงเค็ลไทย โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนวัดสุธาสีนีย์ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านต้นมะม่วง โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านแม่น้ำน้อย

ระยะที่ 3 การสังเคราะห์รูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เป็นการสังเคราะห์ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินการเพื่อพัฒนาเป็นรูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในเขตอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

ระยะที่ 4 การตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เป็นการตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในเขตอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

5. สรุปผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาบริบทการจัดการศึกษาของโรงเรียนตำรวจ ตระเวนชายแดน

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเฮงเค็ลไทย โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนวัดสุธาาสินี โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านต้นมะม่วง และโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านแม่ น้ำน้อย มีบริบทเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ดังต่อไปนี้ 1) โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนทั้ง 4 โรงเรียน เปิดทำการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รับเข้าเรียนทั้งเด็กที่เป็นคนไทย เด็กที่มีเชื้อสายพม่า มอญ และกะเหรี่ยง 2) การจัดครูเข้าสอนในแต่ละระดับชั้นใช้รูปแบบของครูประจำชั้นที่ครูหนึ่งคนรับผิดชอบจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ในหนึ่งชั้นเรียน ครูทั้งหมดเป็นตำรวจชั้นประทวนสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 13 (กก.ตชต. 13) นอกจากนี้ยังมีครูที่สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี อีกด้วย 3) การจัดการเรียนการสอนมุ่งพัฒนาผู้เรียนด้านการอ่านออกเขียนได้และด้านคณิตศาสตร์เป็นสำคัญ เนื่องจากเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้และการดำรงชีวิต 4) โรงเรียนไม่มีศึกษานิเทศก์หรือบุคลากรที่ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการให้กับครู 5) ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) รอบการประเมิน

พ.ศ. 2554 – 2558 มีประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียน การบูรณาการการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ การเรียนรู้ตามสภาพจริง การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และการประเมินผลตามสภาพจริง 6) จัดการศึกษาของโรงเรียนเป็นลักษณะการบูรณาการสาระและกิจกรรมสอดคล้องกับสี่เสาหลักทางการศึกษา ได้แก่ การเรียนเพื่อรู้ การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้จริง การเรียนรู้เพื่อการอยู่ร่วมกัน และการเรียนรู้เพื่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

5.2 ผลการดำเนินการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

ผลที่เกิดขึ้นกับครู

- ผลการดำเนินการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้ด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

ครูที่สอนในระดับประถมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 ได้นำตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นไปปรับปรุงให้สอดคล้องกับบริบทการจัดการเรียนรู้ของตนเองและนำไปใช้จัดการเรียนรู้นอกจากนี้จากการสังเกตพฤติกรรมจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนยังพบว่า ครูได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและ

เทคโนโลยีเข้ากับโครงการพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้แก่โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน โครงการฝักอาชีพ โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งโครงการส่งเสริมสหกรณ์ โดยผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองในสถานการณ์จริง

การดำเนินการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ผู้วิจัยได้ใช้ภาพถ่ายสถานที่ต่างๆ ในบริเวณโรงเรียนแต่ละโรงเรียนมาเป็นสื่อประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ โดยถ่ายภาพเก็บไว้ก่อนแล้วนำมาจัดทำนำเสนอด้วยโปรแกรม Power point ใช้ประกอบการอธิบายและยกตัวอย่าง ซึ่งภาพถ่ายในลักษณะดังกล่าวสามารถดึงดูดความสนใจของครูที่เข้าร่วมการสัมมนาเชิงปฏิบัติการได้เป็นอย่างดี อีกทั้งสามารถกระตุ้นการคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้บูรณาการได้อีกด้วย รวมทั้งช่วยทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่ชัดเจนมากขึ้น

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้นำเสนอตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 เพื่อให้ครูได้เห็นตัวอย่างการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ กับโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่มีความสมบูรณ์ทั้งในด้านการเชื่อมโยงสาระสำคัญเข้ากับกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้แหล่งการเรียนรู้และการ

ประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งตัวอย่างดังกล่าวได้ช่วยทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจและเห็นรูปธรรมของการเรียนรู้แบบบูรณาการที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ปัจจัยที่ทำให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ ที่สำคัญประการหนึ่ง คือความสามารถในการวิเคราะห์สาระสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่อยู่ในหลักสูตรระดับชั้นที่ครูรับผิดชอบจัดการเรียนรู้ มาเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ แล้วนำไปออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ซึ่งครูที่จะสามารถวิเคราะห์สาระสำคัญได้นั้นจะต้องมีความรู้ที่ถูกต้องชัดเจน ส่วนการนำสาระสำคัญต่างๆ มาออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ จะต้องใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นสำคัญ เพื่อที่จะทำกิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ สนุกสนานและสร้างความประทับใจ เป็นกิจกรรมที่ตอบสนองความสามารถทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งเป็นปัจจัยทำให้ผู้เรียนเกิดความสุขในการเรียนรู้

ในส่วนของรูปแบบการบูรณาการที่เหมาะสมกับวัฒนธรรมโรงเรียน ที่กำหนดให้ครู 1 คน ทำหน้าที่จัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน 1 ระดับชั้น รูปแบบการบูรณาการที่เหมาะสม คือ การบูรณาการแบบสอดแทรก (infusion) ที่ครูสามารถสอดแทรกสาระสำคัญของกลุ่มสาระต่างๆ ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ไปในกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องโดยไม่มีความซับซ้อนมากนัก นอกจากนี้การบูรณาการแบบเวิลด์ไวด์ (web) ยังเป็นรูปแบบ

การบูรณาการที่ครูสามารถนำสาระสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ มาเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ แล้วกำหนดหัวเรื่อง (theme) ของการเรียนรู้เป็นชื่อหน่วยการเรียนรู้ ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของตนเอง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน การบูรณาการแบบโยแมงมุนนี่ครูสามารถดำเนินการจัดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองโดยอิสระซึ่งอาจใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนที่มีอยู่อย่างหลากหลาย เป็นสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งการเรียนรู้ในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี นอกจากนี้ยังสามารถใช้แหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่ในชุมชนได้อีกด้วย เช่น วัด ร้านค้า ผู้ประกอบการธุรกิจ ครัวภูมิปัญญา เป็นต้น โดยอาจให้ผู้เรียนไปสัมภาษณ์ สังเกต และลงมือปฏิบัติ ตลอดจนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

การใช้กระบวนการเรียนรู้ (learning process) การเรียนรู้แบบบูรณาการจะมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ครูควรใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม โดยการให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ไปตามขั้นตอนแต่ละขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ จะช่วยเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการคิดให้กับผู้เรียน เช่น กระบวนการคิดวิเคราะห์ กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการสร้างสรรค์ เป็นต้น ซึ่งการใช้กระบวนการเรียนรู้เป็นสิ่งที่

สำคัญมากที่ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนควรนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย

- ผลการดำเนินการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้
ด้านการโค้ชเพื่อการรู้คิด

จากการติดตามการนำแนวคิดหลักการโค้ชเพื่อการรู้คิดไปปฏิบัติของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนทั้ง 4 โรงเรียน พบว่าครูได้ตั้งคำถามที่ทรงพลัง (power questions) กับผู้เรียน เช่น ถามว่าผู้เรียนจะแก้ปัญหาได้อย่างไร ผู้เรียนจะวางแผนการทำงานได้อย่างไร เป็นต้น

จากการดำเนินการเสริมสร้างศักยภาพด้านการโค้ชเพื่อการรู้คิดของครู ผู้วิจัยได้ใช้หนังสือ เรื่อง “การโค้ชเพื่อการรู้คิด” เป็นแหล่งการเรียนรู้ให้กับครู ให้ครูได้ศึกษาและนำไปปฏิบัติโดยหนังสือดังกล่าวครูสามารถนำไปปฏิบัติการโค้ชเพื่อการรู้คิดของผู้เรียนได้ทันที เช่น ตัวอย่างคำถาม ที่ทรงพลัง (power questions) ที่ครูสามารถนำไปใช้ถามผู้เรียนได้ทันทีในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง การมีตัวอย่างที่สามารถนำไปใช้ได้จริง ทำให้การเสริมสร้างศักยภาพครูเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สิ่งสำคัญของการโค้ชเพื่อการรู้คิดที่ควรพัฒนาให้กับครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน อย่างต่อเนื่อง คือ Hard skills และ Soft skills ของผู้โค้ช โดยที่ Hard skills เป็นองค์ความรู้ทางวิชาการ

ในด้านต่างๆ ได้แก่ 1) ความรู้ในเนื้อหาสาระที่จัดการเรียนรู้ 2) ความรู้ในวิธีการจัดการเรียนรู้ 3) ความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ และ 4) ความรู้ในด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ

ส่วน Soft skills ของผู้โค้ช ประกอบด้วย 1) มีบุคลิกภาพดี 2) มีความสามารถในการสื่อสาร 3) มีความสามารถในการใช้ภาษาทั้งภาษาพูดและภาษากาย 4) มีมารยาททางสังคม 5) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี 6) มีความสามารถในการบริหารจัดการ 7) ทักษะการตั้งคำถามและการฟัง 8) การคิด 9) การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

สำหรับการตั้งคำถามที่กระตุ้นการคิด หรือคำถามทรงพลัง ครูควรนำไปใช้ถามกับผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดของตนเอง คำถามทรงพลังที่ควรถามบ่อยๆ เช่น ผู้เรียนคิดอย่างไร ผู้เรียนจะวางแผนการทำงานอย่างไร ผู้เรียน เห็นด้วยหรือไม่เพราะอะไร สิ่งที่ผู้เรียนภาคภูมิใจในชิ้นงานคืออะไร เพราะสาเหตุใดผลจึงออกมาเป็นแบบนี้ เป็นต้น

การตอบสนองต่อคำตอบของผู้เรียน เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ครูไม่ควรมองข้าม เมื่อถามไปแล้วครูควรตั้งใจรับฟังคำตอบของผู้เรียน หากผู้เรียนไม่ตอบคำถามทันทีที่ครูควรรอคอยคำตอบจากผู้เรียนก่อนที่จะเฉลยคำตอบ และไม่วิพากษ์วิจารณ์คำตอบของผู้เรียน เพราะจะทำให้ผู้เรียนไม่อยากตอบคำถามของครู

การตั้งคำถามกระตุ้นการคิด (thinking questions) เป็นหัวใจที่สำคัญของการโค้ชที่ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนควรใช้พัฒนาระดับขั้นการคิดของผู้เรียนอย่างเป็นขั้นตอน

แนวการตั้งคำถามผู้เรียนดังตัวอย่างข้างต้น ครูควรใช้อย่างต่อเนื่อง เพราะเป็นการพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียนไปตามลำดับขั้นความซับซ้อน (complexity) ของการคิดไปตามลำดับขั้นตอน และจากการที่ครูได้นำตัวอย่างคำถามทรงพลังไปใช้ถามผู้เรียนใหม่ๆ ผู้เรียนบางคนอาจใช้เวลาในการตอบคำถามมาก อาจเป็นเพราะเขากำลังใช้ความคิดอยู่ ซึ่งครูควรอดทนรอฟังคำตอบของผู้เรียน

- ผลการดำเนินการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ที่เสริมสร้างการรู้คิดและความสุขในการเรียนรู้

จากการสังเกตพฤติกรรมการประเมินผลการเรียนรู้ของครูพบว่าครูได้นำตัวอย่างแบบประเมินผลการเรียนรู้ชนิดต่างๆ ไปใช้ในชั้นเรียนของตนเอง มีการวิเคราะห์ผลการประเมินว่าผู้เรียนคนใดที่มีผลการเรียนรู้ผ่านเกณฑ์การประเมิน ผู้เรียนคนใดต้องได้รับการสอนซ่อมเสริม หรือต้องได้รับการพัฒนาในด้านอื่นๆ เช่น การคิดอย่างเป็นระบบ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ เป็นต้น ซึ่งตัวอย่างแบบประเมินต่างๆ การเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ที่เสริมสร้างการรู้คิด

มีจุดเน้นเพื่อให้ผู้สอนมีสารสนเทศเกี่ยวกับการรู้คิดและความสุขในการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น ความสามารถในการจดจำ ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ความสามารถในการคิด เป็นต้น ซึ่งสารสนเทศดังกล่าวจะถูกนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างการรู้คิดให้เหมาะสมกับผู้เรียนรายบุคคล ซึ่งผู้วิจัยได้จัดทำเอกสารประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การประเมินผลการเรียนรู้ที่เสริมสร้างการรู้คิดและความสุขในการเรียนรู้” ขึ้นเพื่อมอบให้กับครูใช้เป็นแหล่งการเรียนรู้ โดยที่เอกสารดังกล่าวประกอบด้วย สารสำคัญของ การประเมินตามสภาพจริง (authentic assessment) ที่เป็นวิธีการประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้ผู้ประเมินหลายฝ่าย ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย ประเมินหลายช่วงเวลา และนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เป็นการประเมินที่เน้นการพัฒนา (assessment for improvement) มากกว่าการประเมินเพื่อการตัดสิน (assessment for judgment) นอกจากนี้ยังมีชุดแบบประเมินต่างๆ ที่ครูสามารถนำไปใช้ได้ทันที ประกอบด้วยแบบประเมินด้านการคิด แบบประเมินด้านทักษะกระบวนการ และแบบประเมินด้านคุณลักษณะ ซึ่งครูได้นำแบบประเมินนี้ไปใช้จริงในชั้นเรียนของตนเอง พร้อมทั้งวิเคราะห์ว่าผู้เรียนคนใดที่ต้องได้รับการพัฒนาเป็นกรณีพิเศษ

นอกจากนี้ในระหว่างการทำเนิการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ครูยังได้เรียนรู้แนวคิดหลักการของการประเมินผลการเรียนรู้

ที่เสริมสร้างการรู้คิดและความสุขในการเรียนรู้ ใช้หลักการประเมินตามสภาพจริง 4 ประการ ได้แก่ 1) ใช้ผู้ประเมินหลายๆ ฝ่าย เช่น ผู้สอน ผู้เรียน เพื่อนและผู้เกี่ยวข้อง 2) ใช้วิธีการประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การสังเกต การสอบถาม การตรวจผลงาน 3) ประเมินหลายๆ ครั้ง ตลอดช่วงเวลาการเรียนรู้ ได้แก่ ก่อนเรียน ระหว่างเรียน หลังเรียน และติดตามผล 4) สะท้อนผลการประเมินไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้ซึ่งการที่ครูได้เรียนรู้และมีความเข้าใจในหลักการประเมินดังกล่าว ทำให้ครูสามารถดำเนินการประเมินได้อย่างหลากหลายมากขึ้น ตลอดจน การแสวงหาวิธีการช่วยเหลือผู้เรียนเป็นรายบุคคล เช่น การสอนซ่อมเสริมในเวลาพักเที่ยง เป็นต้น

สำหรับการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ครูใช้อย่างชัดเจน คือการประเมินด้านความรู้ อย่างไรก็ตามการประเมินด้านกระบวนการเรียนรู้หรือการประเมินด้านทักษะยังคงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ ทักษะการทำงาน ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการวางแผน ตลอดจนทักษะการคิดด้านต่างๆ ที่ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสามารถนำแนวคิดหลักการประเมินตามสภาพจริงมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทการจัดการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย

- ผลการดำเนินการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้
ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

ผลดำเนินการเสริมสร้างศักยภาพด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ทำให้ครู มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่ชัดเจน มากยิ่งขึ้น รวมทั้งมีแนวทางในการทำวิจัยของตนเอง จากการที่ครู ได้ศึกษาเอกสาร เรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ซึ่งมีทั้งสาระสำคัญ และตัวอย่างการเขียนรายงานการวิจัย

จากการดำเนินการเสริมสร้างศักยภาพด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนโดยใช้ หนังสือ เรื่อง “จากการวิจัยสู่การเรียนรู้และภูมิปัญญา” ซึ่งเป็นหนังสือ ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเพื่อนำเสนอสาระสำคัญของการวิจัยเพื่อพัฒนา การเรียนรู้ พร้อมกับตัวอย่างรายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของ ครูประถมศึกษาในพื้นที่อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยได้ มอบให้กับครูทุกคนรวมทั้งครูใหญ่ด้วยเพื่อใช้เป็นแหล่งการเรียนรู้เรื่อง การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองและนำไปใช้เป็นแนวทางของ การทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในชั้นเรียนของตนเอง

ครูที่ได้ศึกษาหนังสือดังกล่าวมีความพึงพอใจต่อการที่มี ตัวอย่างงานวิจัยที่ได้นำเสนอไว้ในหนังสือสามารถนำไปใช้เป็นตัวอย่าง การเขียนรายงานการวิจัยของตนเองได้เป็นอย่างดี การนำเสนอตัวอย่าง

การเขียนรายงานการวิจัยแบบหน้าเดียว ช่วยทำให้ครูอยากทำวิจัยมากขึ้น

การปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เป็นขั้นตอนที่สำคัญมากเพราะทำให้ครูมีเจตคติที่ดีต่อการทำวิจัยอยากทำวิจัยเรียนรู้กระบวนการทำวิจัย และลงมือทำวิจัยโดยที่จุดเน้นของการพัฒนา คือ กระบวนการวิจัย Plan, Do, Check, Reflection ในลักษณะที่เป็นวงจรอย่างต่อเนื่อง ไม่เน้นการใช้เครื่องมือที่มีความซับซ้อนตลอดจนการใช้สถิติขั้นสูงวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งให้เห็นความสำคัญของการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกต และการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการที่เหมาะสม

การเสริมสร้างศักยภาพครูในด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้นั้น ควรสร้างทัศนคติที่ดีต่อการวิจัยควบคู่ไปกับการทำวิจัย ด้วยการลดเงื่อนไขต่างๆ ที่ไม่จำเป็นออกไป โดยมุ่งเป้าหมายสำคัญคือ ปัญหาของผู้เรียนได้รับการแก้ไข ผู้เรียนเกิดการพัฒนา ในส่วนของเทคนิควิธีการแก้ปัญหา หรือนวัตกรรมต่างๆ ควรเปิดโอกาสให้ครูได้ใช้กระบวนการคิดของตนเองเป็นสำคัญ

ภายหลังเสร็จสิ้นการดำเนินการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน 4 ด้าน ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การโค้ชการรู้คิด การประเมินผลการเรียนรู้ที่เสริมสร้างการรู้คิดและความสุขในการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ พบว่าครูมีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการคิดเป็นร้อยละ 86.27 ด้านการโค้ชเพื่อการรู้คิด คิดเป็นร้อยละ 84.47 สำหรับด้านการประเมินที่เสริมสร้างการรู้คิด และความสุขในการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 89.60 และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 81.13 และโดยภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 85.40

ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ**ทักษะชีวิตและความสุขในการเรียนรู้** พบว่าผู้เรียนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนได้รับการพัฒนา**ทักษะชีวิต** จากการทำกิจกรรมต่างๆ อย่างหลากหลาย โดยเฉพาะการที่ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมในโครงการตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เช่น โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน โครงการฝึกอาชีพ โครงการควบคุมโรคขาดสารไอโอดีน เป็นต้น จากการสังเกตพบว่าผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง โดยมีครูคอยให้คำแนะนำชี้แนะแนวทาง และให้ความช่วยเหลือในบางโอกาส ผู้เรียนมีหน้าที่วิเคราะห์วางแผนการดำเนินการ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และการประเมินผล

ด้วยตนเอง ผู้เรียนทำกิจกรรมต่างๆ ในลักษณะของทีมทำงาน เป็นการเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น นอกจากนี้ผู้เรียนยังได้ฝึกทักษะทางอาชีพจากการปฏิบัติกิจกรรมตามโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน เช่น การเพาะปลูกผักต่างๆ ไร่รับประทาน การเลี้ยงเป็ดเทศ การเลี้ยงไก่ การเลี้ยงปลาซึ่งเป็นทักษะชีวิตด้านการประกอบอาชีพ และมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจนผู้เรียนมีความรู้ ความชำนาญในสิ่งที่ตนเองได้ปฏิบัติ เช่น ผู้เรียนที่รับผิดชอบโครงการเลี้ยงเป็ดจะทราบว่า เป็ดตัวใดอยู่ในระหว่างการออกไข่ เป็ดตัวใดที่ใกล้หยุดออกไข่และเปิดตัวใดที่หยุดการออกไข่ หรือผู้เรียนที่รับผิดชอบโครงการเลี้ยงไก่จะทราบว่าเมื่อไก่ออกไข่มาแล้วไม่ควรทิ้งไว้นาน เพราะไก่จะจิกไข่เล่นจนไข่แตกเสียหาย เป็นต้น ส่วนทักษะชีวิตด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น ผู้เรียนได้รับการพัฒนาผ่านการทำกิจกรรมร่วมกันในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน วางแผน ดำเนินการ และแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ทำให้มีทักษะชีวิตด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น

สำหรับความสุขในการเรียนรู้ จากการสังเกตพฤติกรรม และการวิเคราะห์เนื้อหาที่ผู้เรียนเขียนตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้จากการที่ได้ทำกิจกรรมในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทำในสิ่งที่ต้องการ ได้สร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ตามจินตนาการของตนเอง

ได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายได้อยู่กับครูที่มีความรักเมตตา และครูที่อารมณ์ดีมีความสุข นอกจากนี้หากนำหลักความสุข 5 ขั้นของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) จะพบว่า ความสุขของผู้เรียนโดยภาพรวมเป็นความสุขที่อยู่ในขั้นที่ 2 คือ ความสุขจากการให้ เช่น ความสุขที่เกิดจากการช่วยเหลือเพื่อนรวมทั้งความสุขที่เกิดจากการช่วยเหลือครูตลอดจนการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม นอกจากความสุขในขั้นที่ 2 แล้ว ยังเป็นความสุขขั้นที่ 3 ด้วย คือ ความสุขที่เกิดจากการดำเนินชีวิตถูกต้องสอดคล้องกับธรรมชาติ เช่น ความสุขที่ผู้เรียนได้รับจากการได้ใช้ความคิด จินตนาการสร้างสรรค์ การแสดงความรู้ความสามารถ การพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ เป็นต้น

ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านต้นมะม่วง กำลังร่วมกันศึกษาแนวคิดหลักการของการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านแม่ น้ำน้อย กำลัง ใ้ช้
ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในการเรียนรู้คณิตศาสตร์

ผู้เรียนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเฮงเคิ้ลไทย กำลังช่วยกัน
ให้อาหารเปิดในโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน

ครูและผู้เรียนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านแม่ น้ำน้อย
ร่วมกันปลูกถั่วฝักยาวเพื่อการบริโภคภายในโรงเรียน

ผู้เรียนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านต้นมะม่วง 2 คนนี้
กำลังเรียนรู้เกี่ยวกับการมีจิตสาธารณะที่ทำประโยชน์ให้กับส่วนรวม
จากการนำขยะไปทิ้งโดยไม่มีท่าทีรังเกียจจริงจังจนแต่อย่างใด

ผู้เรียนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านต้นมะม่วง ได้เรียนรู้สังคมพหุวัฒนธรรมจากกิจกรรมการทำบุญโรงเรียนเนื่องในงานวันแม่แห่งชาติ โดยได้ทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับ ครู เพื่อน ผู้ปกครอง และชุมชน

ผู้เรียนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านแม่ น้ำน้อย กำลังปล่อยพันธุ์ปลาตูกเพื่อเลี้ยงไว้ทำอาหารและเหลือจำหน่ายให้กับชุมชน เป็นทักษะชีวิตด้านการประกอบอาชีพ

ผู้เรียนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านแม่ น้ำน้อย นำเสนอ ปลาตุ๊กที่ตนเองได้เลี้ยงไว้ในโรงเรียน ผู้เรียนมีความสุขและภาคภูมิใจใน ผลงานของตนเอง

ผู้เรียนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านแม่ น้ำน้อย จัดบันทึก สิ่งที่น่าสนใจที่สังเกตเห็นจากต้นไม้ต่างๆ ในบริเวณโรงเรียนด้วยความตั้งใจ ซึ่งเป็นพฤติกรรมหนึ่งที่สะท้อนความสุขในการเรียนรู้

ครูใหญ่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเฮงเคิลไทย กำลังพูดคุยกับผู้เรียนด้วยความเอ็นดู ทำให้ผู้เรียนรับรู้ได้ถึงความรักที่ครูใหญ่มอบให้นี้เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนมีความสุข

ครูใหญ่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านแม่ น้ำน้อย แสดงท่าทางเดินอย่างสนุกสนานในกิจกรรมแห่เทียนพรรษา ทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการทำกิจกรรมตามไปด้วย

1. สิ่งที่คุณเรียนได้ปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนรู้มีอะไรบ้าง

ได้ความรู้จากการ สอน และการสอน ทั้งยังอีกต่อบทบาทจากผู้รู้
ในกิจกรรม และในข้อเรียนได้ทั้งองค์ประกอบ และกลอนต่างๆ
และงานอื่นอีกมากมาย

2. นักเรียนประทับใจอะไรบ้างจากการที่ได้เรียนกับครู

ครูใจดี เวลาที่เรารู้อะไรก็บอก หักสอนให้เรารู้ตอนต่อไป
เสมอ และสอนให้ แก้ไข และมีความไวมากขึ้นสอนให้เรารู้เป็นคนที่มีความ
มีความรับผิดชอบในตนเองมีระเบียบวินัยมากขึ้น

3. นักเรียนรู้สึกอย่างไรที่ได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับครู และเพื่อนฯ

ชอบ และรู้สึกดีเมื่อได้ร่วมกิจกรรมกับเพื่อนๆ และครู
มีความสามัคคีมากขึ้น มีระเบียบวินัย สอนกันนานไปก็รัก

4. สิ่งที่คุณเรียนรู้สัปดาห์นี้มีมากที่สุดคืออะไร

ทำสื่อประดิษฐ์สิ่งของที่สนุก และมีความรู้ได้เป็นของตัวเอง
นี่แหละ

รายงานตนเองเกี่ยวกับความสุขในการเรียนรู้ ผู้เรียนส่วนใหญ่
มีความสุขในการเรียนรู้ มีความสุขกับการที่ได้มาโรงเรียน การได้รับความ
ความรู้จากครู การมีครูใจดี และการได้แสดงความสามารถของตนเอง

5.3 ผลการสังเคราะห์รูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้สำหรับครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เฉพาะกรณีโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

รูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในเขตอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี เป็นรูปแบบการพัฒนาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานภายใต้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ มีองค์ประกอบ 11 ประการ ได้แก่

1. หลักการของรูปแบบ
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ
3. ขั้นตอนการเสริมสร้างศักยภาพ การจัดการเรียนรู้
4. การประเมินผล
5. บทบาทการโค้ชของครูใหญ่
6. บทบาทการโค้ชของครู
7. บทบาทการโค้ชของผู้เชี่ยวชาญภายนอกโรงเรียน
8. ปัจจัยสนับสนุนด้านคุณลักษณะของครูใหญ่
9. ปัจจัยสนับสนุนด้านคุณลักษณะของครู
10. ปัจจัยสนับสนุนด้านสื่อและทรัพยากร
11. ปัจจัยสนับสนุนด้านการจัดการชั้นเรียนของครู

5.4 ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้สำหรับครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เฉพาะกรณีโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน พบว่ารูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวมมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.83$, S.D. = 0.38) ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดโดยมีความสอดคล้องกับสภาพบริบทการจัดการศึกษาของโรงเรียนและมีความเป็นไปได้ที่จะสามารถนำไปขยายผลในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนแห่งอื่นได้

จากการดำเนินการวิจัยทำให้ได้รูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ดังต่อไปนี้

รูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้ ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในเขตอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

1. หลักการของรูปแบบ

1. เสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (school – based development) โดยการดำเนินการที่โรงเรียนอย่างต่อเนื่อง มีความสอดคล้องกับวัฒนธรรมโรงเรียนและวัฒนธรรมการทำงานของครู

2. เสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโดยการใช้แนวคิดและหลักการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์จากการปฏิบัติงานจริงและความร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

3. เสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้การโค้ช (coaching) การตั้งคำถามกระตุ้นให้ครูคิด การสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง การให้แนวคิด การให้ข้อเสนอแนะ การให้คำปรึกษาต่างๆ ตลอดจนการส่งเสริมและสนับสนุนทางด้านวิชาการ

2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

1. เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้ด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
2. เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้ด้านการโค้ชเพื่อการรู้คิด (cognitive coaching) สำหรับครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
3. เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ที่เสริมสร้างการรู้คิดและความสุขในการเรียนรู้สำหรับครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
4. เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

3. ขั้นตอนการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้

1. การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ (Workshop seminar) เป็นการนำเสนอองค์ความรู้ในลักษณะของสาระสำคัญ (main concept) ประกอบกับการยกตัวอย่างที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ประมาณ 20 นาที จากนั้นให้ครูได้ร่วมกันลงมือฝึกปฏิบัติเพื่อทำให้เกิดความเข้าใจมากขึ้นก่อนที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในชั้นเรียน การตอบคำถามข้อสงสัยต่างๆ และแนวทางการนำไปประยุกต์ใช้ในชั้นเรียน อีกประมาณ 40 นาที โดยระหว่างการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ครูจะใช้

การจัดการชั้นเรียนในห้องเรียนของตนเองเพื่อให้ผู้เรียนมีกิจกรรมปฏิบัติอย่างต่อเนื่องในระหว่างที่ครูเข้าร่วมการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ

2. *การประยุกต์ใช้ในชั้นเรียน (Applying)* เป็นการให้ครูได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการสัมมนาเชิงปฏิบัติการไปใช้จริงในชั้นเรียนที่ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยมีเอกสารที่จัดทำขึ้นเป็นแหล่งการเรียนรู้สำหรับครู โดยใช้กระบวนการโค้ชภายในโรงเรียน ได้แก่ การโค้ชโดยผู้เชี่ยวชาญ (expert coaching) การโค้ชโดยผู้บริหาร (administrator coaching) การโค้ชโดยเพื่อนครู (peer coaching) และการเสริมพลังให้ครูมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง การสร้างความมั่นใจให้กับครูเกิดแนวคิดในการออกแบบกิจกรรม การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับระดับความสามารถของผู้เรียน ตลอดจนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้นำไปสู่การปรับปรุงการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้

3. *การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Sharing)* เป็นการเปิดพื้นที่ให้ครูได้นำความรู้และประสบการณ์ที่ครูแต่ละคนได้รับจากการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชั้นเรียนมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน สร้างความมั่นใจให้กับครูทั้งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูและกับครูใหญ่ ตลอดจนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้เชี่ยวชาญภายใต้บรรยากาศการสื่อสารที่สร้างสรรค์เกิดแนวคิดใหม่และนวัตกรรม ครูเกิดการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น

4. *การสะท้อนผล (Reflection)* เป็นการให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อการพัฒนาโดยเพื่อนครู ครูใหญ่และผู้เชี่ยวชาญที่ทำให้ครูมีแนวทางในการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปแล้วนั้นไปใช้ในชั้นเรียนของตนเองต่อไปอย่างต่อเนื่อง

4. การประเมินผล

1. การทดสอบความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การโค้ชเพื่อการรู้คิด การประเมินผลการเรียนรู้ที่เสริมสร้างการรู้คิดและความสุขในการเรียนรู้และการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้โดยใช้แบบทดสอบชนิดเติมคำตอบสั้น

2. การสังเกตพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบสังเกตชนิดไม่มีโครงสร้าง มุ่งเน้นการสังเกตจากสภาพจริงและเป็นการสังเกตแบบมีส่วนร่วมโดยมีการให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรมในระหว่างการสังเกต

3. การสัมภาษณ์ครูใหญ่และครูเกี่ยวกับประสิทธิภาพของกระบวนการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้ด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การโค้ชเพื่อการรู้คิด การประเมินผล การเรียนรู้ที่เสริมสร้างการรู้คิดและความสุขในการเรียนรู้และการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้โดยใช้แบบทดสอบชนิดเติมคำตอบสั้น

5. บทบาทการโค้ชของครูใหญ่

1. โค้ช (coaching) ครูในลักษณะของการโค้ชโดยผู้บริหารโรงเรียน (administrator coaching) โดยการให้คำแนะนำ การชี้แนะแนวทางการนำองค์ความรู้จากการสัมมนาเชิงปฏิบัติการไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูแต่ละคน

2. แสดงพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการด้วยการเข้าร่วมการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ รวมทั้งร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ระหว่างการสัมมนาเชิงปฏิบัติ ทำให้เป็นต้นแบบทางวิชาการแก่ครู ทำให้ครูมีความเชื่อมั่นในความรู้ความสามารถของตนเอง

6. บทบาทการโค้ชของครู

1. โค้ชเพื่อนครูและโค้ชการรู้คิดให้ผู้เรียนโดยการให้คำแนะนำเพื่อนครูในการนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชั้นเรียน การให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนเทคนิควิธีการแก้ไขปัญหาของผู้เรียน

2. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ ครูใหญ่ และเพื่อนครู ในประเด็นของการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ตลอดจนประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้และคุณภาพของ

ผู้เรียน โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกระทำอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ

3. นำความรู้ไปปฏิบัติในชั้นเรียนตามสภาพจริงเพื่อให้มีความเข้าใจและทักษะมากยิ่งขึ้นโดยอาศัยแนวทางจากเอกสารคู่มือแนวทางการปฏิบัติที่ใช้ในระหว่างการประชุมเชิงปฏิบัติการ ตลอดจนการสร้างสรรค์เทคนิควิธีการใหม่ๆ ที่เป็นนวัตกรรมที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ของคุณครู

7. บทบาทการโค้ชของผู้เชี่ยวชาญภายนอกโรงเรียน

1. สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับครูใหญ่ครูและผู้เรียน โดยการพูดคุยสนทนา การซักถามเกี่ยวกับสภาพบริบทของการจัดการศึกษา ความต้องการในด้านต่างๆ การสร้างบรรยากาศเชิงบวก เปิดพื้นที่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ใช้ภาษาในการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ (creative combination)

2. โค้ชครูในลักษณะการโค้ชโดยผู้เชี่ยวชาญ (expert coaching) โดยต้องมีความรู้ความสามารถในเรื่องที่โค้ชอย่างแท้จริง มีประสบการณ์ตรงในเรื่องที่ทำการโค้ชและใช้คำถามทรงพลัง (power questions) ในการโค้ช การให้คำแนะนำ การให้คำปรึกษา เสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมกับบริบทโดยใช้ภาษาในการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์

3. สร้างความเชื่อมั่นให้กับครูในลักษณะการเสริมพลัง (empowerment) ให้กับครูโดยการสร้างแรงบันดาลใจ (inspiration) สร้างเจตคติที่ดีต่อการเป็นครู กระตุ้นให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และสร้างความเชื่อมั่นในความรู้ความสามารถของตนเองให้กับครู

8. ปัจจัยสนับสนุนด้านคุณลักษณะของครูใหญ่

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการ (academic leadership) โดยมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การโค้ชเพื่อการรู้คิด การประเมินผลการเรียนรู้ที่เสริมสร้างการรู้คิดและความสุขในการเรียนรู้ และการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ มีความสามารถในการสื่อสาร และมีมนุษยสัมพันธ์ดี

2. ความรักและปรารถนาดีที่มีให้กับผู้เรียนโดยมีความต้องการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถโดยเฉพาะด้านการอ่าน การเขียน และการคิดเลข ตลอดจนมีทักษะการคิด ทักษะการใช้ชีวิต และมีคุณธรรมจริยธรรม

3. ความรักและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยตระหนักในพระมหากรุณาธิคุณของสถาบันพระมหากษัตริย์ในฐานะที่ทรงดูแลประชาชนโดยเฉพาะเด็กด้อยโอกาสในท้องถิ่นทุรกันดาร โดยไม่จำกัด

เชื้อชาติ ศาสนา ให้ได้รับโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา และพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

4. ความคิดสร้างสรรค์ โดยมีความสามารถในการคิดปรับปรุง ยุक्त้องค์ความรู้เชิงวิชาการไปสู่การปฏิบัติ สามารถให้ข้อเสนอแนะ หรือข้อแนะนำต่อครูในการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้อง กับระดับความสามารถและธรรมชาติของผู้เรียน

9. ปัจจัยสนับสนุนด้านคุณลักษณะของครู

1. ความสนใจในงานวิชาการ โดยมีความต้องการได้รับความรู้ใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ มีนิสัยรักการพัฒนาตนเองทางด้านวิชาการ สืบเสาะแสวงหาความรู้ ด้วยวิธีการต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ชอบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลอื่น

2. ความรักและปรารถนาดีที่มีให้กับผู้เรียนโดยมีความต้องการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ โดยเฉพาะด้านการอ่าน การเขียน และการคิดเลข ตลอดจนมีทักษะการใช้ชีวิต และมีคุณธรรม จริยธรรม

3. ความรักและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยตระหนักในพระมหากรุณาธิคุณของสถาบันพระมหากษัตริย์ในฐานะที่ทรงดูแล ประชาชนโดยเฉพาะเด็กด้อยโอกาสในท้องถิ่นทุรกันดาร โดยไม่จำกัด เชื้อชาติ ศาสนา ให้ได้รับการศึกษาและพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

4. ความคิดสร้างสรรค์ โดยมีความสามารถในการคิดปรับประยุกต์องค์ความรู้เชิงวิชาการไปสู่การปฏิบัติ สามารถให้ข้อเสนอแนะหรือข้อแนะนำต่อครูในการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับระดับความสามารถและธรรมชาติของผู้เรียน

10. ปัจจัยสนับสนุนด้านสื่อและทรัพยากร

1. การใช้สื่อประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการที่เป็นสิ่งที่อยู่ในโรงเรียนมาใช้ประกอบการอธิบาย การยกตัวอย่าง ทำให้ครูทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของการสัมมนาได้ง่ายและชัดเจนมากขึ้น

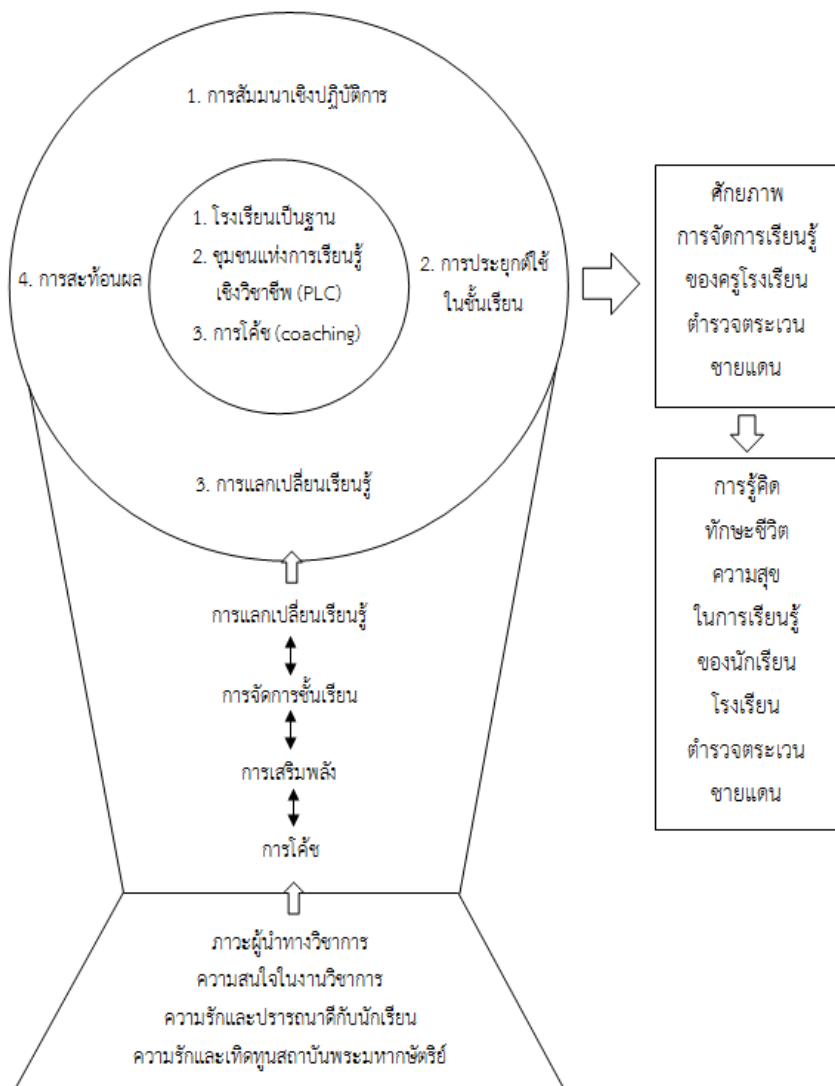
2. การจัดทำหนังสือคู่มือในลักษณะที่นำไปปฏิบัติได้จริง (how to) ที่จัดให้ครูได้ศึกษาด้วยตนเองเพิ่มเติมและนำไปใช้ในชั้นเรียนได้โดยตรง

3. การใช้ทุนทางสังคมมาช่วยการดำเนินการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้ของครู เช่น แหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญา และงบประมาณ เป็นต้น

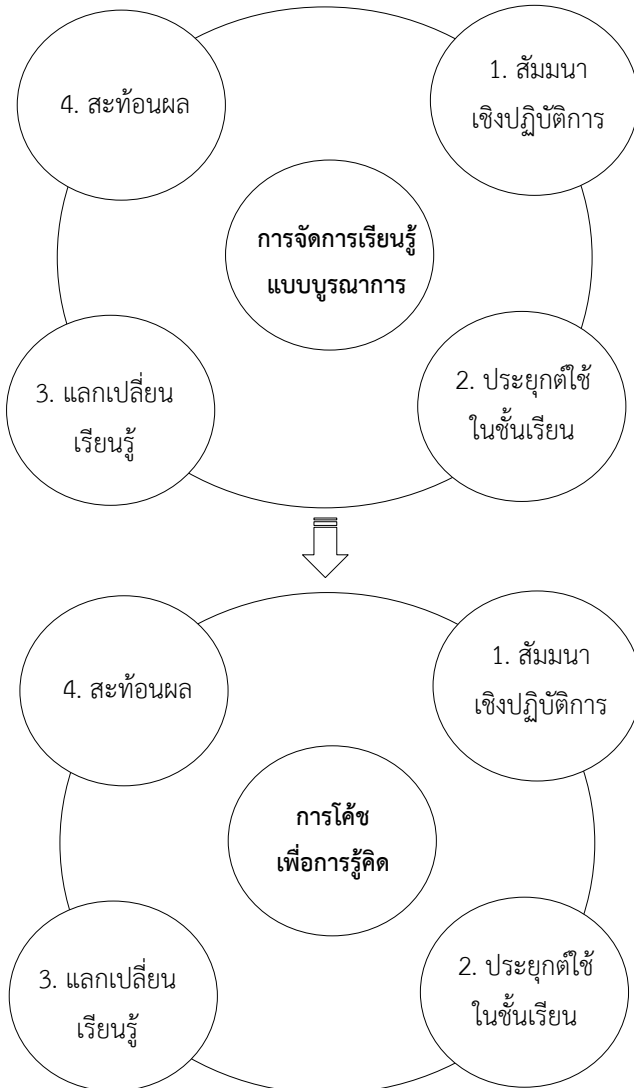
11. ปัจจัยสนับสนุนด้านการจัดการชั้นเรียนของครู

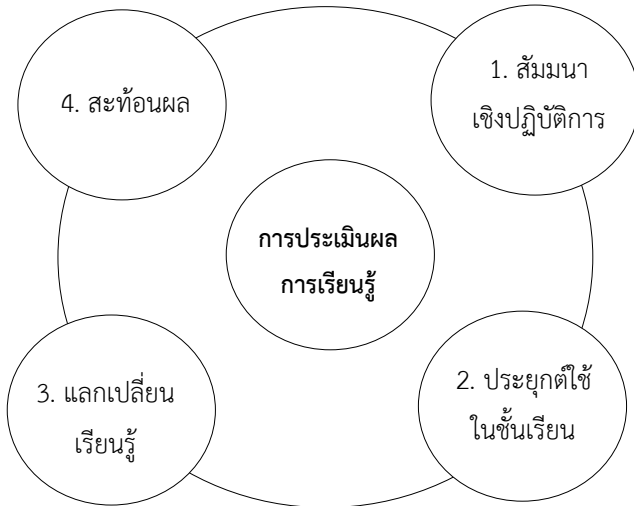
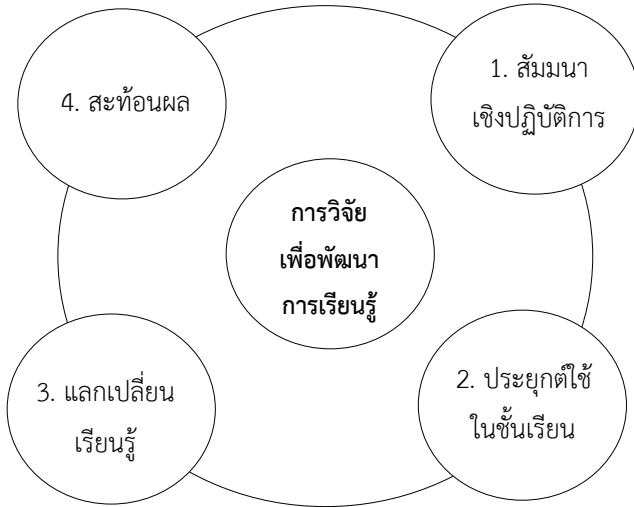
ครูจัดการชั้นเรียนของตนเองโดยให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองในระหว่างที่มีการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง เช่น การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนปฏิบัติการสืบค้น การฝึกทักษะด้วยตนเอง เป็นต้น

รูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้
ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
ในเขตอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

รูปแบบเชิงกระบวนการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้
สำหรับครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
ในเขตอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

ศักยภาพการจัดการเรียนรู้
ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

ทักษะการรู้คิด ทักษะชีวิต
และความสุขในการเรียนรู้ของผู้เรียน

6. อภิปรายผล

พฤติกรรมกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมการดำเนินการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการเรียนรู้ของครู จากผลการวิจัยที่พบว่าครูใหญ่และครูมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรมการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ด้านการโค้ชเพื่อการรู้คิด ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ที่เสริมสร้างการรู้คิด และความสุขในการเรียนรู้ และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตลอดระยะเวลาการดำเนินการวิจัยในแต่ละวงรอบ เป็นผลสืบเนื่องมาสาเหตุหลายประการ ดังนี้

1) *กรอบประเด็นการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 ประเด็น เป็นสิ่งที่อยู่ในความสนใจของครูใหญ่และครู* เนื่องจากผู้วิจัยได้นำผลการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเฮงเคลไทย โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนวัดสุธาาสินี โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านต้นมะม่วง และโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านแม่ น้ำน้อย มาสังเคราะห์ประเด็นข้อเสนอแนะจากการประเมินร่วมกับการวิเคราะห์หัตถกรรมการจัดการเรียนรู้ในระดับนานาชาติร่วมด้วย โดยเมื่อกรอบประเด็นการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับความสนใจของครูใหญ่และครู จึงส่งผลทำให้ครูใหญ่และ

ครูมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรมการเสริมสร้างศักยภาพ การจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2) กิจกรรมการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการเรียนรู้ เกิดขึ้นที่โรงเรียนและไม่รบกวนเวลาในการจัดการเรียนรู้อีกจนเกินไป ทำให้ครูไม่ต้องวิตกกังวลว่าการเข้าร่วมการสัมมนาเชิงปฏิบัติการจะทำให้เสียงานการจัดการเรียนรู้ เพราะใช้เวลาในการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ประมาณ 1 ชั่วโมง ซึ่งอยู่ในวิสัยที่ครูจะใช้เทคนิคการจัดการชั้นเรียนได้อีกทั้งการดำเนินการที่โรงเรียนยังไม่เป็นการเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายในการเดินทางของครูทำให้ครูมีทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการเรียนรู้และเมื่อครูมีทัศนคติที่ดีแล้วจึงทำให้มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรมการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับผลการวิจัยของอมลวรรณ วีระธรรมโม (2555) ที่ได้ใช้แนวคิดการพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดสงขลา แล้วทำให้ครูและผู้บริหารเกิดการพัฒนาทางด้านวิชาการอย่างต่อเนื่อง และงานวิจัยของศศิธร เขียวกอ (2548) ที่ใช้การฝึกอบรมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานทำให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม และสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานและการเรียนรู้ของครู

3) การดำเนินการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการเรียนรู้มีลักษณะเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ โดยชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของแต่ละโรงเรียนจะประกอบด้วยครูใหญ่ ครูและผู้เชี่ยวชาญที่มีการแบ่งปันความรู้ความคิดและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในแนวราบ มีบรรยากาศที่เป็นกัลยาณมิตร ผ่อนคลาย มีความสุข มีความร่วมมือร่วมใจในการเรียนรู้ร่วมกัน มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เปิดพื้นที่ให้ครูทุกคนแสดงภาวะผู้นำทางวิชาการ การแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ส่วนบุคคลให้กับสมาชิกจากการดำเนินการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการเรียนรู้มีลักษณะเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพดังกล่าว ทำให้ครูมีประสบการณ์ใหม่ที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาทางวิชาการ ครูมีพื้นที่ในการแสดงความรู้ความสามารถ ตลอดจนการแสดงความคิดเห็นทางวิชาการของตนเองอย่างเท่าเทียมกันถึงแม้จะมีชั้นยศทางตำรวจแตกต่างกัน จึงทำให้ครูรู้สึกดีกับกิจกรรมการดำเนินการ ซึ่งส่งผลทำให้มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรมการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

4) *ครูมีโค้ชที่ดี* โดยมีโค้ชผู้เชี่ยวชาญจากภายนอก ครูใหญ่ และเพื่อนครูเป็นผู้โค้ชที่ให้ชี้แนะแนวทางการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ให้ความรู้และเทคนิควิธีการใหม่ๆ ชี้แนะแนวทางการพัฒนาผู้เรียน เป็นตัวแบบที่ดีทางด้านวิชาชีพ การที่ครูมีโค้ชทางวิชาชีพไม่ว่าจะเป็นครูใหญ่ เพื่อนครู หรือผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ครูมีความ

เชื่อมั่นในการจัดการเรียนรู้ได้ดีขึ้นเพราะบางครั้งครูจะไม่มั่นใจว่าการใช้เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ การเลือกวิธีการแก้ปัญหา นั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือไม่อย่างไร การมีโค้ชทำให้มีที่ปรึกษาหารือเป็นที่ปรึกษาทางวิชาการให้กับครู ทำให้ครูเห็นว่าการดำเนินการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการเรียนรู้มีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ของตนเอง ส่งผลทำให้มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรมการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งคล้ายกับผลการวิจัยของชนิดา วิสะมิตน์นัท (2549) ที่ได้ใช้กระบวนการนิเทศแบบพลวัตแล้วทำให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและผลการวิจัยของเกษศิริรินทร์ ศรีสัมฤทธิ์ (2556) ที่ได้ใช้กระบวนการโค้ชรูปแบบต่างๆ มาพัฒนาสมรรถภาพครูด้านการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย

5) *การใช้การเรียนรู้จากการปฏิบัติ* ซึ่งสอดคล้องกับธรรมชาติของการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ที่ชอบการลงมือกระทำมากกว่าการนั่งฟังการบรรยาย ในการดำเนินการสัมมนาเชิงปฏิบัติการจะมีการนำเสนอความรู้โดยการบรรยายค่อนข้างน้อยแต่จะเน้นให้ครูลงมือฝึกปฏิบัติ การตั้งคำถามเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้การสัมมนาเชิงปฏิบัติการไม่น่าเบื่อ ครูติดตามสาระสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการพูดคุยและการซักถามกันเป็นส่วนใหญ่ และยังได้นำความรู้ไปปฏิบัติจริงในชั้นเรียน เช่น การทดลองตั้งคำถามตรงพล้งต่อผู้เรียน เป็นต้น

ซึ่งจากการที่ครูได้นำไปปฏิบัติในชั้นเรียนจะทำให้เห็นว่าสิ่งที่เป็นทฤษฎีในหนังสือสามารถนำมาปฏิบัติได้จริง จึงส่งผลทำให้มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรมการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับผลการวิจัยของมารุต พัฒนาผล (2556) ที่ได้ใช้การเรียนรู้จากการปฏิบัติในการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างการรู้คิดและความสุขในการเรียนรู้ของครูแล้วทำให้ครูเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

6) *ใช้การเสริมพลัง* ให้ครูมีกำลังใจในการพัฒนาตนเอง การส่งเสริมและการสนับสนุนให้ครูได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง การเปิดโอกาสให้ครูเลือก การมีส่วนร่วมในการคิดและการตัดสินใจต่างๆ ในระหว่างการดำเนินการพัฒนา การสร้างความเชื่อมั่นว่าการพัฒนาตนเองทางด้านวิชาการจะส่งผลดีต่อผู้เรียนเป็นการทำความดีให้กับประเทศชาติอีกทางหนึ่ง ซึ่งเมื่อครูมีพลังในการพัฒนาตนเอง มีพลังในการทำหน้าที่ความเป็นครูแล้วครูจึงมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรมการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อนำความรู้ไปใช้พัฒนาผู้เรียน โดยงานวิจัยของศศิธร เขียวกอ (2548) ค้นพบว่า การที่ผู้บริหารให้กำลังใจในการทำงานและการกระตุ้นจิตสำนึกแก่ครูจะทำให้การพัฒนาครูมีประสิทธิภาพมากขึ้น

7) *การมีภาวะผู้นำทางวิชาการของครูใหญ่* โดยครูใหญ่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่ดำเนินการวิจัยทั้ง 4 โรงเรียนได้แสดงถึงการมีภาวะผู้นำทางวิชาการโดยเข้าร่วมการสัมมนา

เชิงปฏิบัติการทุกครั้ง เพื่อร่วมเรียนรู้ไปพร้อมๆ กับครู มีการซักถาม และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นโดยไม่ถือตนว่าเป็นผู้บริหารโรงเรียน แม้จะไม่มีหน้าที่ในการจัดการเรียนรู้แต่ยังต้องเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การกระทำของครูใหญ่จึงตัวแบบที่ดีให้กับครู เมื่อครูได้เห็นตัวแบบที่ดี ซึ่งเป็นผู้นำองค์กรมีเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ครูเองจะต้องเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตามไปด้วย จึงทำให้ครูมีความมุ่งมั่น ตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรมการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการ เรียนรู้อย่างต่อเนื่องซึ่งผลการวิจัยของ กมลวรรณ รอดจ่าย และคณะ (2550) ที่พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารส่งผลต่อ ประสิทธิภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก

8) เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน จากการศึกษาที่มีเอกสารหนังสือใน ลักษณะที่นำไปใช้ได้โดยตรง (how to) ที่มีการนำเสนอสาระสำคัญ พร้อมกับตัวอย่างและส่วนที่ครูสามารถนำไปใช้ในชั้นเรียนได้จริง เช่น แบบประเมินคุณลักษณะของผู้เรียนซึ่งผู้สอนสามารถนำไปใช้ประเมิน ผู้เรียนได้จริง ทำให้ได้สารสนเทศมาพัฒนาผู้เรียนรายบุคคล การที่ ผู้เรียนเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมการเสริมสร้าง ศักยภาพด้านการจัดการเรียนรู้ของครูนั้น ทำให้ครูต้องมีความมุ่งมั่น ตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรมการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการ เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพราะครูมีความรักความปรารถนาดีต่อผู้เรียน

สำหรับผลการวิจัยที่พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการคิดเป็นร้อยละ 86.27 ด้านการโค้ชเพื่อการรู้คิด คิดเป็นร้อยละ 84.47 ด้านการประเมินที่เสริมสร้างการรู้คิดและความสุขในการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 89.60 และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 81.13 และโดยภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 85.40 นั้น เป็นผลสืบเนื่องมาสาเหตุหลายประการ ดังนี้

1) การนำความรู้ไปปฏิบัติจริงในชั้นเรียน โดยครูได้นำความรู้ที่ได้รับจากการสัมมนาเชิงปฏิบัติการไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง ทั้งการใช้บทบาทการโค้ชให้กับผู้เรียน การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การประเมินผลการเรียนรู้และการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ซึ่งการที่ครูนำความรู้ไปปฏิบัติทำให้เกิดความเข้าใจและเป็นความทรงจำระยะยาว จึงทำให้สามารถทำแบบทดสอบ ทั้ง 4 ฉบับได้คะแนนอยู่ในระดับสูง

2) มีเอกสารคู่มือประกอบการเรียนรู้ โดยภายหลังการสัมมนาเชิงปฏิบัติการครูสามารถทบทวนองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองตลอดเวลา เนื่องจากมีเอกสารคู่มือการเรียนรู้แจกให้กับครูคนละ 1 ชุด เพื่อใช้เป็นแหล่งการเรียนรู้สำหรับครูในการพัฒนาตนเองซึ่งครูจะใช้เวลาว่างศึกษาทบทวนความรู้ต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ ทำให้มีความรู้แน่นย่ำมากขึ้น นอกจากนี้เอกสารคู่มือดังกล่าว ยังอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ให้กับครูอีกด้วย เช่น เอกสารคู่มือเรื่องการประเมินผลการเรียนรู้ จะมีตัวอย่างแบบประเมินต่างๆ ที่ครูสามารถ

นำไปใช้ประเมินผู้เรียนได้ เอกสารคู่มือเรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อัตนศึกษาปฏิบัติและการเขียนรายงานการวิจัยให้ครูได้ศึกษาและทดลองเขียนรายงานการวิจัยได้ด้วยตนเอง เป็นต้น

3) การใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ทำให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การโค้ชเพื่อการรู้คิด การประเมินผลการเรียนรู้ที่เสริมสร้างการรู้คิดและความสุขในการเรียนรู้ และการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้นอกจากครูจะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูแล้วยังได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูใหญ่และผู้เชี่ยวชาญอีกด้วย โดยที่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้เชี่ยวชาญจะเป็นช่วงเวลาของการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ และการสะท้อนผลในแต่ละวงรอบของการดำเนินการ

4) มีทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินการ การที่การดำเนินการเสริมสร้างศักยภาพด้านการจัดการเรียนรู้ของครูที่ดำเนินการมาเป็นระยะเวลาประมาณ 4 เดือน นั้น ตอบสนองความต้องการของครูสอดคล้องกับวัฒนธรรมของโรงเรียน เป็นการพัฒนาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ไม่นำครูออกนอกโรงเรียน ไม่เพิ่มภาระค่าใช้จ่ายของครู ครูได้รับความรู้ใหม่ๆ จากผู้เชี่ยวชาญได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครู จึงทำให้ครูมีทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินการในภาพรวม เมื่อครูมีทัศนคติที่ดีจึงทำให้เกิดความร่วมมือในการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในด้านต่างๆ โดยทำการทดสอบอย่างเต็มความรู้ความสามารถ ทำให้คะแนนจากการทดสอบอยู่ในระดับสูง

สำหรับการรู้คิด ทักษะชีวิตและความสุขในการเรียนรู้ของผู้เรียน จากผลการวิจัยที่พบว่าผู้เรียนมีทักษะการรู้คิดจากการจัดการเรียนรู้ของครู และมีทักษะชีวิตในด้านต่างๆ ได้แก่ ทักษะชีวิตด้านการรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย ด้านการดูแลรักษาสุขภาพร่างกาย ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น และผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้จากการที่ได้ทำในสิ่งที่ต้องการความสุขจากการได้เล่นหรือทำกิจกรรมต่างๆ กับเพื่อน ความสุขที่ได้ให้สิ่งดีๆ กับครู ความสุขจากการได้สร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ตามจินตนาการของตนเอง ความสุขจากการที่ได้ทำกิจกรรมที่ตนเองถนัด ความสุขจากการที่ได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย และความสุขที่ได้อยู่กับครูที่มีความรักความเมตตาและครูที่อารมณ์ดีมีความสุข ส่วนหนึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากครูได้นำความรู้จากการสัมมนาเชิงปฏิบัติการตลอดจนการนำไปปฏิบัติจริง ในชั้นเรียน ทั้งในเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การโค้ชเพื่อการรู้คิด การทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ทำให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดต่างๆ โดยเฉพาะการคิดขั้นสูง เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น ซึ่งการที่ครูเปิดโอกาสให้ได้ทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเองนั้นเป็นการพัฒนาทักษะการรู้คิดของผู้เรียนไปในตัว เพราะผู้เรียนจะต้องคิดวางแผน ลงมือปฏิบัติ และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง แตกต่างกับการที่ครูเป็นผู้ออกคำสั่งให้ผู้เรียนทำตาม ผู้เรียนจะไม่ได้ใช้กระบวนการคิดของตนเอง ทำให้ไม่ได้พัฒนาทักษะการรู้คิด

สำหรับทักษะชีวิตของผู้เรียนได้รับการพัฒนาโดยการที่ครูให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง อย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่องจนผู้เรียนเกิดทักษะต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทักษะการเลือกรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย ทักษะการดูแลรักษาสุขภาพ ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และทักษะอาชีพ โดยผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาทักษะชีวิตผ่านการปฏิบัติกิจกรรมตามโครงการพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้แก่ โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน โครงการส่งเสริมสหกรณ์ โครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา โครงการฝึกอาชีพ โครงการส่งเสริมโภชนาการและสุขภาพอนามัยแม่และเด็กในถิ่นทุรกันดาร โครงการควบคุมโรคขาดสารไอโอดีน และโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยครูจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมวางแผน ลงมือปฏิบัติงานจริงด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องจนเป็นวิถีชีวิตของผู้เรียน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิตที่ดี

สำหรับความสุขในการเรียนรู้ของผู้เรียนนั้น มีปัจจัยหลายประการที่ทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้ ได้แก่ ปัจจัยทางด้านครูที่มีจิตใจดี ตั้งใจถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน การเป็นคนใจเย็น ไม่โกรธง่าย การยิ้มแย้มแจ่มใส อารมณ์ดี ทำให้ผู้เรียนอยากเข้าใกล้ อยากใกล้ชิดด้วย และที่สำคัญคือ ผู้เรียนจะกล้าเรียนรู้กับครู พร้อมทั้งจะเรียนรู้ในสิ่งที่ครูอบรมสั่งสอน และพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่อง สำหรับปัจจัยทางด้านการเรียนรู้ เกิดจากการที่ผู้เรียนได้

ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเองสอดคล้องกับความถนัดและความสนใจ ตลอดจนได้แสดงความรู้ความสามารถของตนเอง ได้ช่วยเหลือเพื่อนและครู ส่วนปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมที่ทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้ คือการได้อยู่ในโรงเรียนที่มีบรรยากาศอบอุ่น มีสัมพันธภาพที่ดีกับครู ไม่เครียด ไม่กังวล สอดคล้องกับที่นักวิชาการหลายคนท่านได้ระบุไว้

7. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ควรเป็นการพัฒนาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ โดยมีโค้ชทางวิชาการทำหน้าที่ ส่งเสริมและสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง
2. การโค้ชเป็นกลไกสำคัญของการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ครูใหญ่ ครู และผู้เชี่ยวชาญภายนอกโรงเรียน ควรใช้เทคนิคการโค้ชอย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญกับการโค้ชการรู้คิด
3. กรอบประเด็นการเสริมสร้างศักยภาพของครูสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียน โดยจะต้องเป็นสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริง โดยอาศัยข้อมูลต่างๆ มาสนับสนุน

4. ควรดำเนินการเสริมสร้างศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ 2) การประยุกต์ใช้ในชั้นเรียน 3) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ 4) การสะท้อนผล เพื่อให้ครูได้ใช้กระบวนการเรียนรู้และพัฒนาอย่างเป็นระบบโดยมีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน และมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และนำผลการประเมินนั้นมาปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพของการดำเนินการเสริมสร้างศักยภาพครู

5. การมีภาวะผู้นำทางวิชาการของครูเป็นปัจจัยที่สำคัญของการใช้รูปแบบ ดังนั้นครูใหญ่จึงควรศึกษาและทำความเข้าใจรูปแบบที่พัฒนาขึ้นจากการวิจัยครั้งนี้ เพื่อที่จะเป็นกลไกขับเคลื่อนรูปแบบให้ประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยขยายผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในเขตอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนแห่งอื่นๆ

2. ควรมีการวิจัยการเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนในประเด็นที่มีความสำคัญต่อผู้เรียน เช่น การอ่าน การเขียน และการคิดขั้นสูง โดยนำรูปแบบที่ได้จากการวิจัยครั้งเป็นแบบแผนการดำเนินการ

3. ควรมีการศึกษาวิจัยถึงแนวทางการบูรณาการรูปแบบที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้กับการพัฒนาครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบันเพื่อให้ครูได้รับการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

กมลวรรณ รอดจ่าย และคณะ. (2550). **การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อ**

ประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก. ปริญญาครุศาสตรดุษฎี
บัณฑิต ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำ
ทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เกษศิริรินทร์ ศรีสัมฤทธิ์. (2556). **รูปแบบการพัฒนาวิชาชีพ**

**เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพครู ด้านการจัดประสบการณ์
ที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยา
ศาสตร์ของเด็กปฐมวัย.** วิทยานิพนธ์ (ปร.ด. หลักสูตร
และการสอน). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ชนิดา วิสะมิตนันท์. (2549). **การวิจัยและพัฒนาการนิเทศการศึกษา**

**เพื่อพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้รูปแบบ
DOS-SBM.** สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1.

สืบค้นเมื่อวันที่ 21 มกราคม 2557 จาก

<http://thaimisc.pukpik.com/freewebboard>

[/php/vreply.php?user=pratom&topic=2481](http://thaimisc.pukpik.com/freewebboard/php/vreply.php?user=pratom&topic=2481)

ชูศรี วงศ์รัตนะ, วันทยา วงศ์ศิลปะภิรมย์, และศิริกาญจน์ โกสุมภ์.

(2546). **การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้.** กรุงเทพฯ: เมธีทีปส์

- มารุต พัฒผล. (2556). รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง รูปแบบ
**การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างการรู้คิด
 และความสุขในการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับประถมศึกษา**
 กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 วิชัย วงษ์ใหญ่. (2557). **การจัดการเรียนรู้ที่ใช้วิจัยเป็นฐาน**. เอกสาร
 ประกอบการบรรยาย รายวิชาสัมมนา นวัตกรรมทางหลักสูตร
 และการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
 วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล. (2556). **จากหลักสูตรแกนกลาง
 สู่หลักสูตรสถานศึกษา: กระบวนทัศน์ใหม่การพัฒนา.**
 พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์ จำกัด.
 _____. (2557). **การได้ซ้เพื่อการรู้คิด** กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์
 การพิมพ์ จำกัด.
 ศศิธร เขียวกอ. (2548). **การพัฒนาสมรรถภาพด้านการประเมิน
 สำหรับครูโรงเรียนประถมศึกษา: การเปรียบเทียบผลการ
 ฝึกอบรมระหว่างการฝึกอบรมครูแบบดั้งเดิมและแบบ
 ใช้โรงเรียนเป็นฐาน**. ดุษฎีนิพนธ์ ปริญญาดุษฎีบัณฑิต
 กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
 สุวิมล ว่องวานิช. (2550). **การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน =**
Classroom action research. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ:
 สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อมลวรรณ วีระธรรมโม. (2555). รายงานการวิจัยการพัฒนา รูปแบบ
การพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาแบบใช้โรงเรียน
เป็นฐานในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดสงขลา.
สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- Battista, Michael T. (2012). **Cognition – based assessment
& teaching of geometric measurement: Building
on student’s reasoning.** Portsmouth: Heinemann.
- Costa, Arthur L. and Garmston, Robert j. (2002). **Cognitive
Coaching A Foundation For Renaissance Schools.**
2nd ed. Massachusetts: Christopher – Gordon
Publishers, Inc.
- DeMonte, Jenny. (2013). **High – Quality Professional
Development for Teachers: Supporting Teacher
Training to Improve Student Learning.**
Washington D.C. Center for American Progress.
- Hodges, John R. (2007). **Cognitive assessment for
clinicians.** 2nd ed. New York: Cambridge University
Press.
- Jasper, M. (2006). **Professional Development, reflection,
and decision–making.** Oxford: Blackwell Publishing.

- Knight, Jim. (2009). **Coaching Approaches & Perspectives**. California: Corwin Press.
- Leighton, Jacqueline., and Gierl, Mark J. (2011). **The learning science in educational assessment: The role of cognitive models**. New York: Cambridge University Press.
- Marzano Research Laboratory. (2012). **Teacher Development Toolkit for the Marzano Teacher Evaluation Model**. Bloomington: Marzano Research Laboratory.
- Marzano , Robert J. and Simms, Julia. (2012). **Coaching Classroom Instruction: The Classroom Strategies Series**. Bloomington: Marzano Research Laboratory.
- Mizell, Hayes. (2010). **Why professional development matters**. Oxford: Learning Forward.
- Moss. Pamela A., and other. (2008). **Assessment, equity, and opportunity to learn**. New York: Cambridge University Press.
- National Professional Development Center. (2008). **What do we mean by professional development in the early childhood field?** Chapel Hill: The University of North Carolina.

- Scharmer, C. Otto. (2007). **Theory – U leading from the future as it emerges**. San Francisco: Berrett – Koehler Publishers.
- Sprenger, Marilee. (2008). **Differentiation through learning styles and memory**. 2nd ed. California: Corwin Press.
- Stringer, Ernie. (2004). **Action research in education**. Upper Saddle , New Jersey : Pearson Merrill Prentice Hall.
- Sweeney, Diane. (2011). **Student – Centered Coaching: A Guide for K – 8 Coaches and Principals**. California: Corwin Press.
- Tan, Oon – Seng., and Seng, Alice Seok – Hoon. (2008). **Cognitive modifiability in learning and assessment: International perspectives**. Singapore: Eengage Learning Asia Pte Ltd.
- The Organization for Economic Co-operation and Development. (2009). **Evaluation feedback for effective learning and accountability**. Paris: OECD
- Volk, Kenneth S. (2010). **Action research**, September 2010 ; vol. 8, 3: pp. 315-332., first published on March 15.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ อาจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล

การศึกษา ปริญญาตรี: กศ.บ. (คณิตศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปริญญาโท: กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปริญญาเอก: กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สถานที่ทำงาน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลงานวิชาการ

วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล (2557). การโค้ชเพื่อการรู้คิด (Cognitive Coaching). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.

มารุต พัฒนาผล (2555). การประเมินหลักสูตรเพื่อการเรียนรู้และพัฒนา. กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์จำกัด.

วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล (2556). จากหลักสูตรแกนกลางสู่หลักสูตรสถานศึกษา: กระบวนทัศน์ใหม่การพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์จำกัด.

มารุต พัฒนาผล (2553). การออกแบบหน่วยการเรียนรู้บูรณาการที่สอดคล้องกับท้องถิ่นและการประเมินผลระดับชั้นเรียน. กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์จำกัด.

มารุต พัฒนาผล (2553). การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน: ขับเคลื่อนสู่งานประจำอย่างพอเพียงและยั่งยืน. กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์จำกัด.

ผลงานวิจัย

- มารุต พัฒผล (2557). รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง รูปแบบการพัฒนา
ครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างการรู้คิดและความสุขในการ
เรียนรู้. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มารุต พัฒผล (2556). รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตร
ฝึกอบรบครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน. กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มารุต พัฒผล (2554). “ผลการใช้ทฤษฎี (Theory - U) สำหรับการประเมิน
หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา”. ศรีนครินทรวิโรฒวิชาการ ครั้งที่ 5.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.